

ŠIŠKA ruka v ruke s Envirózou

Október opäť patril Veľtrhu environmentálnych výučbových programov ŠIŠKA. XVI. ročník sa konal v prostredí Veporských vrchov, v lokalite Látky – Prašivá. Jeho účastníci boli svedkami symbolického spustenia nového školského programu SAŽP s názvom Enviróza a spoločne ho uviedli do „života“. Veľtrh bol spolufinancovaný z Kohézneho fondu Európskej únie v rámci Operačného programu Životné prostredie, projektu *Osveta, práca s verejnosťou ako podpora pri riešení environmentálnych záťaží v SR*.

Foto: Zuzana Ďuriančíková

Účastníci

Učiteľia pozitívne naočkovaní environmentálnou „epidémiou“ Envirózy na XVI. ročníku veľtrhu environmentálnych výučbových programov ŠIŠKA.

Foto: Martina Proháčzková

Krst

Vlasta Jánová (MŽP SR) a Martin Lakanda (SAŽP) netradičným spôsobom odštartovali nový školský program SAŽP s názvom Enviróza. Roztúknutie loga programu, rozstrihaného na malé kúsky medzi účastníkov, malo symbolizovať šírenie informácií o environmentálnych záťažích.

Foto: Želmíra Ružičková

Skládka

Exkurziu na skládku odpadu odborne viedol Jaromír Helma (SAŽP, vpredu), ktorý je zároveň odborným garantom školského programu Enviróza.

ŠIŠKA patrí ľuďom s láskou a zodpovednosťou k prírode. Ľuďom, ktorí majú radi environmentálnu výchovu, sami ju realizujú a tvoria. Stretávajú sa každoročne na začiatku školského roka, aby sa vzájomne inšpirovali či priateľsky povzbudili vo svojej práci. Poslanie ŠIŠKY tento rok naplnilo vyše 140 koordinátorov environmentálnej výchovy zo škôl, štátnych a mimovládnych organizácií.

Program podujatia zastrelila téma environmentálnych záťaží. Počas troch dní ponúkol takmer 40 rôznych prezentácií, exkurziu a dva spoločenské večery. Postupne nadobudol tieto prívlastky: odborný, terénny, slávnostný, tvorivý, hravý, zábavný, hudobný. Nakoniec posúďte sami...

Veľtrh otvorila večerná prednáška RNDr. Vlasty Jánovej, PhD., z MŽP SR, ktorá účastníkov vtiahla do problematiky envirozáťaží a pútavo zdôvodnila, prečo táto téma patrí aj do školských lavíc. Na záver Dr. Jánovú čakala ešte jedna milá povinnosť – spustenie nového školského programu SAŽP Enviróza, zameraného práve na zvyšovanie povedomia a informovanosti o environmentálnych záťažích.

Druhý deň veľtrhu pokračoval prednáškami, ktoré podčiarkli široký záber a pestrosť environmentálnej výchovy na školách, v národných parkoch, v štátnom, mimovládnom či podnikateľskom sektore. Súčasne sa odovzdali ceny v školských súťažiach ProEnviro a Oči na stopkách. Poobedňajšia exkurzia, verná ústrednej téme tohto ročníka, zaviedla účastníkov na neďalekú riadenú skládku odpadu. Na rekultivovanej časti skládky mali

Foto: Martina Proháčzková

Fujary

Martin Štulrajter a Alexander Králik (v krojoch) si svojím hudobným vystúpením počas druhého večera vyslúžili skandovaný potlesk. Po ukončení programu si hru, resp. fúkание do fujary, mohol s odbornou asistenciou týchto hudobníkov vyskúšať každý.

Foto: Stanislav Hupjan

Nástenky

Svoje aktivity na školách učiteľia prezentovali aj na posteroch.

možnosť pozorovať obvodný odvodňovací kanál, odvetrávacie šachty či monitorovacie vrty. Na prevádzkovej časti skládky zase preskúmať jej zloženie a „zavetriať“ zápach rozkladajúceho sa odpadu.

Po terénnej vychádzke a večeri sa všetci opäť stretli, tentoraz slávnostne naladení. Ocenenia si prevzali školy s najnižšou ekologickou stopou vo svojej kategórii a učiteľia,

Foto: Martina Proháčková

Šiška

K vytvoreniu symbolu podujatia, šišky, prispel každý prinesenou plastovou fľašou. Pri hromadnom stláčaní fliaš vznikol zvukový efekt, ktorý rezonoval v ušiach prítomných ako akési environmentálne memento. Základnú konštrukciu šišky tvorí valec z tvrdeného papiera, požívaný napríklad na navíjanie kobercov. Ako podstavec poslúžili nohy zo starej posuvnej stoličky.

Foto: Zuzana Ďuriančíková

Slimák

Environmentálna výchova môže byť poučná a veselá zároveň. Účastníci ŠÍŠKY odhodili zábrany a vyskúšali si aktivity tohto charakteru aj na vlastnej koži. Zahrali sa na kačky, včielky, ryby či stonožky. Na fotografii vytvorili slimačiu ulitu z ľudských tiel a do cieľa sa snažia prísť čo najrýchlejším slimačím tempom.

Odpad má svoj štýl!

Zmes rôznych materiálov a farieb. Hora vyhodenej predmetov a potravín. Hnilobný zápach šíriaci sa priestorom. Väčšina by opisala skládku odpadu ako miesto, ktoré skôr máta, ako láka. Určite k nej nepatrí Ladislav Bíro (Stredisko environmentálnej výchovy SAŽP Dripie), ktorý sa na skládku pozerá inými očami. „Ja na skládku chodím rád, nájdem tu inšpiráciu a veľa pekných vecí,“ povedal pri návšteve skládky komunálneho odpadu počas ŠÍŠKY. To, čo vyslovil, aj zrealizoval. Nie náhodou ho zaujali ojazdené pneumatiky z bicyklov. Šup s nimi do vyhodenej debny a na tvári sa zračí spokojnosť s nadobudnutým „majetkom“. Pneumatiky zo skládky dostali druhú šancu ešte v priebehu veľtrhu. V rámci tvorivej dielne si prácu s týmto odpadovým materiálom pod vedením Ladislava vyskúšali viacerí. Sem zastrihnúť, tam zatiaľ, založiť pracku, t. j. ozubené koliesko z pedálu bicykla... a na svete je skutočne štýlový opasok. Čo povieť? Dezén pneumatiky mu dodáva originálny vzhľad vhodný snáď na každú príležitosť. Tento originálny nápad si získal veľkú pozornosť účastníkov veľtrhu. Možno aj preto, že sa v tom momente začali na odpad pozeráť inými očami.

Foto: archív Martyiny Proháčkovej

Foto: Stanislav Hupjan

Foto: Martina Proháčková

Foto: Zuzana Ďuriáčiková

Rozhovory

Neodmysliteľnou súčasťou podujatia sú neformálne rozhovory.

Foto: Stanislav Huplián

Hymna

Je tu jeseň pani, ŠÍŠKA s ňou, nesie nápad dobrý, rátať s ňou. Ako vánok horský svojou vôňou chce Ťa zas nadchnúť! ... refrén hymny podujatia si na tóny známej pesničky Petra Nagya zaspievali účastníci tohto ročníka na záver druhého večera.

Foto: Martina Proháčzková

Košiky

Počas tvorivých dielní Želmíra Ružičková (SAŽP, v strede) predstavila techniku, pri ktorej sa starý novinový papier stáva materiálom na výrobu pletených košíkov.

úspešní v súťaži Hodina s ekostopou. O kultúrne osvieženie a zážitok sa postarali tóny tradičných hudobných nástrojov Slovákov – fujary a heligonky. V spoločnej tvorivej dielni si potom účastníci vytvorili symbol podujatia, šišku z odpadových materiálov. Semienka šišky predstavovali stlačené plastové fľaše, v ktorých sa ukrývali rôzne envirovýchovné úlohy a aktivity. Pri ich plnení sa všetci nielen poučili, ale hlavne pobavili. V neskorých večerných hodinách program zavŕšila hymna ŠÍŠKY, odspievaná za sprievodu gitary, perkusii a ďalších bicích nástrojov.

Posledný deň veľtrhu nijako nezaostal za predchádzajúcimi. Ponúkol prezentácie praktickej envirovýchovnej činnosti učiteľov, ale aj ukážky výroby užitočných predmetov z odpadových materiálov.

Účastníci ŠÍŠKY 2013 sa napokon ako semienka rozprchlí do všetkých kútov Slovenska, nesúc v sebe získané dojmy a informácie.

Jana Šimonovičová

Slovenská agentúra životného prostredia

Oceňovanie na tohtoročnej ŠÍŠKE

Certifikáty ekologickej stopy

Certifikát ekologickej stopy školy bol udelený školám, ktoré si do 5. júna 2013 vypočítali svoju ekologickú stopu aspoň jedenkrát vo všetkých ôsmich kategóriách (elektrina, kúrenie, voda, stravovanie, odpad, doprava, budovy a pozemky, nákup a vybavenie). Zo 690 slovenských škôl (o 83 škôl viac ako v minulom školskom roku), aktívne zapojených do programu, získalo certifikát 84 škôl. Svoju ekologickú stopu si oproti minulému roku znížilo 21 škôl (Zoznam všetkých certifikovaných škôl je na: <http://www.ekostopa.sk/>).

Foto: Martina Proháčzková

Zástupcovia škôl s najnižšou ekologickou stopou si okrem prevzatia certifikátu museli povyzúvať topánky. Svoje stopy odtlačili v zemi a toto sú ich sadrové odliatky.

Foto: Ladislav Vojtuš

Hodina s ekostopou

Do súťaže pedagógov o najlepšiu aktivitu na tému ekologická stopa bolo prihlásených 91 aktivít v kategóriách: A) materské školy – 35 aktivít, B1) základné školy, I. stupeň – 28 aktivít, B2) základné školy, II. stupeň – 24 aktivít, C) stredné školy – 4 aktivity. Našli sa medzi nimi aj aktivity absolventov akreditovaného kontinuálneho vzdelávania s názvom Ekologická stopa – výchova k trvalo udržateľnému rozvoju. Okrem víťazných aktivít odborná porota vybrala aj ďalšie, ktoré budú s uvedením autorstva vystavené na portáli Ekologickej stopy. (Zoznam všetkých ocenených je na: <http://ekostopa.sk/novinky/najlepsie-hodiny-s-ekostopou/>).

Foto: Stanislav Huplián

Víťazom súťaže Hodina s Ekostopou boli odovzdané diplomy a ceny počas druhého slávnostného večera.

Foto: Stanislav Hupján

ProEnviro

Do VIII. ročníka súťaže ProEnviro sa zapojilo 41 školských kolektívov so svojimi projektmi, ktoré vyhodnotila odborná porota zložená zo zástupcov Slovenskej agentúry životného prostredia a zástupcov SHP Harmanec, a. s. Porota udelila 3 ceny v každej súťažnej kategórii: materské, základné a stredné školy. (Zoznam všetkých ocenených je na: <http://www.sazp.sk/public/index/go.php?id=2039/>).

Foto: Zuzana Ďuriančíková

Foto: Želmíra Ružičková

Vítazi v súťaži ProEnviro odprezentovali svoje projekty a prevzali si ocenenia počas druhého dňa veľtrhu.

Oči na stopkách

Do 3. ročníka súťaže Oči na stopkách v rámci školského programu Na túru s NATUROU sa zapojilo celkovo 51 prieskumníkov z 26 prieskumných skupín, ktorí poslali spolu 405 príspevkov. Ocenenia si na ŠÍŠKE prevzalo 9 prieskumníkov školského programu, z toho štyria pedagógovia – vedúci prieskumných skupín, traja žiaci z troch základných škôl a dvaja študenti stredných škôl z rôznych kútov Slovenska. (Zoznam všetkých ocenených je na: <http://snaturou2000.sk/spravodajca/vysledky-oci-na-stopkach-2012-2013/>).

Foto: Želmíra Ružičková

Ocenené v súťaži Oči na stopkách

Vzácný vták

Počas turistického krúžku sa často pohybujeme v okolitej prírode. Pretože žijeme v nižinnej oblasti, všetko máme ako na dlani. Ale niekedy je to aj nevýhoda a veľké nebezpečenstvo, hlavne pre zvieratká. A takúto smrteľnú smolu mala aj jedna zablúdená kaňa močiarna. Objavila sa ako hrom z jasného neba v blízkosti dedinky. Uvidel ju dobrý poľovník, ako sa snaží zahniezdiť v oblasti starej čerpacej stanice. Urobil jej hniezdo a čakal. A čakali sme aj my, že ju uvidíme na hniezde. Z diaľky sme pozorovali okolie, ale nepodarilo sa nám tohto krásneho vzácného vtáka uvidieť. Až po dlhšej dobe, keď sme už skoro zabudli, že kaňa močiarna do tejto lokality zablúdila, sa zápleтка nešťastne rozuzlika. Jeden zo spolužiakov nám doniesol na mobile ukázať záber uhynutej kane. Bol to strašný pohľad a nemohli sme nič robiť. Určite vieme, že tento nevinný vták nezahynul, ale bol zabitý, najskôr strelou zo vzduchovky neznámeho bezočívca. Prečo zastrelil kaňu močiarnu, sa už nikdy nedozvieme, ale môžeme si len domyslieť. Samozrejme, že to robil len pre svoje potešenie a krutosť, lebo chuderku kaňu nechal napospas osudu, ani ju nedo-hľadal. Ostáva nám veriť, že to nebola posledná kaňa močiarna v tejto lokalite.

Patrik Asnad', prieskumná skupina Sovy, ZŠ s MŠ Tušická Nová Ves

Investícia do vašej budúcnosti!

Osveta, práca s verejnosťou ako podpora pri riešení environmentálnych zátŕaží v SR

Tento projekt je spolufinancovaný Európskou úniou/KF